

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ЗАХИСТУ ТВАРИН ВІД ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ

*Щербакова Н.С., кандидат ветеринарних наук, доцент,
Передера Ж.О.. кандидат ветеринарних наук, доцент,
Передера С.Б. кандидат ветеринарних наук, доцент,
Полтавська державна аграрна академія
e-mail: peredera@ukr.net*

Згідно ст. 120 ЦК України –тварини є об’єктом цивільного права та можуть бути предметом різних правочинів, отже їх можна продати, купити, дарувати. Але слід зауважити, що тварини – це живі істоти, які мають свої місця мешкання та природні потреби у їжі, воді, безпеці, контакті із собі подібними. Тварини, як і людина, відчують біль, страждання та мають інтелект.

У зв’язку з цим на законодавчому рівні встановлені норми, які регулюють порядок використання та вимоги до утримання тварин, вимоги щодо охорони їхнього ареалу та попередження зникнення різних видів тварин тощо, у основі більшості з яких лежать принципи гуманності та захисту тварин від жорстокого поводження. [1]

Згідно чинного законодавства України правове регулювання поводження з тваринами залежить від їх відмінностей (домашня, дика, безпритульна, непродуктивна тощо), від того, у яких умовах вона перебуває (на волі, у неволі чи напіввільних умовах), а також від способів використання об’єктів тваринного світу (загальне, спеціальне). У залежності від загаданих критеріїв, в Україні діють як загальні, так і спеціальні норми щодо поводження з тваринами, які закріплені у наступних нормативно-правових актах. [1-3]

Нормативно-правові акти, які поширюють свою дію на тварин, які перебувають на волі у природніх умовах існування:

- Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження»;
- Закон України «Про тваринний світ»;
- Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (стосується також тварин, які перебувають в неволі).
- Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі;
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин;
- Правила і норми утримання дельфінів в умовах неволі;
- Угода про збереження китоподібних Чорного моря, Середземного моря та прилеглої акваторії Атлантичного океану.
- Закон України «Про Червону книгу України»;

Нормативно-правові акти які регулюють поводження з тваринами, що перебувають у неволі чи напіввільних умовах:

- Закон України «Про тваринний світ»;
- Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження»;
- Про затвердження Порядку утримання та розведення диких тварин, які перебувають у стані неволі або в напіввільних умовах.

Нормативно-правові акти, які поширюють свою дію на суспільні відносини у сфері поводження із різними видами тварин (загальні норми):

- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження»;
- Цивільний кодекс України (ст. - 12, 180, 340-342, 420, 485-488).

Нормативно-правові акти, які містять спеціальні норми, що регулюють сферу поводження із домашніми та безпритульними тваринами:

- Цивільний кодекс України (ст. - 12, 180, 340-342, 420, 485-488).
- Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження».
- Локальні акти органів місцевого самоврядування (правила утримання домашніх тварин\собак, котів, затверджені відповідними радами;
- Правила тримання собак, котів і хижих тварин у населених пунктах Української РСР.

Нормативно правові акти, які стосуються порядку здійснення контролю, а також встановлюють відповідальність за порушення у сфері поводження із тваринами:

- Положення про Державну екологічну інспекцію України;
- Положення про територіальні органи Держекоінспекції;
- Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;
- Кодекс України про адміністративні правопорушення (Стаття 50. Порушення права державної власності на тваринний світ, Стаття 85. Порушення правил використання об'єктів тваринного світу, Стаття 85-1. Виготовлення, збут, зберігання чи реклама заборонених знарядь добування (збирання) об'єктів тваринного або рослинного світу, Стаття 87. Порушення вимог щодо охорони середовища перебування і шляхів міграції, переселення, акліматизації та схрещування диких тварин, Стаття 88. Незаконне вивезення з України і ввезення на її територію об'єктів тваринного і рослинного світу, Стаття 88-1. Порушення порядку придбання чи збуту об'єктів тваринного або рослинного світу, правил утримання диких тварин у неволі або в напіввільних умовах, Стаття 89. Жорстоке поводження з тваринами, Стаття 90. Порушення вимог щодо охорони видів

тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, Стаття 107-1. Порухення законодавства про племінну справу у тваринництві, Стаття 107-2. Порухення вимог законодавства про ідентифікацію та реєстрацію тварин); [4]

- Кримінальний кодекс України (Стаття 248. Незаконне полювання, Стаття 299. Жорстоке поводження з тваринами; кримінальна відповідальність за злочини, які своїм наслідком мають масову загибель тварин: Стаття 238. Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення, Стаття 239-1. Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель, Стаття 242. Порухення правил охорони вод, Стаття 243. Забруднення моря, Стаття 245. Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу, Стаття 249. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом, Стаття 250. Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів, Стаття 441. Екоцид). [5]

Нормативно правові акти, що регулюють відносини у сфері мисливства:

- Закон України «Про мисливське господарство та полювання»;
- Інструкція про порядок видачі дозволів на добування (збирання) видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, форм клопотання та бланків дозволів на таке добування;

Нормативно-правові акти, які стосуються продуктивних тварин\тваринництва:

- Закон України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин»;
- Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження»;
- Цивільний кодекс України (ст. ст. 12, 180, 340-342, 420, 485-488);
- Закону України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною»;
- Про затвердження Порядку ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби та Порядку оформлення і видачі паспорта великої рогатої худоби
 - Методичні рекомендації з утримання хутрових тварин;
 - Ветеринарно-санітарні правила для птахівничих господарств і вимог до їх проектування;
- Ветеринарні та санітарні вимоги до особистих селянських господарств – виробників сирого товарного молока.

Висновок. Отже нормативно-правова база, щодо поводження з тваринами на теперішній час в Україні знаходиться на сучасному правовому рівні, відповідає викликам сучасності, та має чітку та зрозумілу структуру.

Список використаних джерел

1. Пашковська, Марина Віталіївна Правове регулювання в законодавстві України захисту тварин від жорстокого поводження. <http://elar.naiau.kiev.ua/jspui/handle/123456789/13487>
2. Головка І. А. Кримінальна відповідальність за жорстоке поводження з тваринами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / І. А. Головка. – Київ :
3. Нац. ун-т внутр. справ, 2010. – 20 с. Про захист тварин від жорстокого поводження [Електронний ресурс] :
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] : Закон України від 7 груд. 1984 р. № 8074-10. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
5. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
6. Про ідентифікацію та реєстрацію тварин [Електронний ресурс] : Закон України від 4 черв. 2009 р. № 1445-VI. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1445-17>.
7. . Про врегулювання питань утримання та поводження з собаками і котами в м. Києві [Електронний ресурс] : рішення Київської міської ради від 25 жовт.2007 р. № 1079/3912. – Режим доступу: http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/1_docki2.nsf/alldocWWW/E52B0EC0DB10C56EC225746400688AD3?OpenDocument.